

Vetenskap & Allmänhet

Anders Sahlman
2016-03-21

Forskar Grand Prix – varför vara med?

"Jag tävlade både för att det är del av mina arbetsuppgifter att föra ut vad min forskning handlar om, men också för att det är utvecklande yrkesmässigt. Det hjälper mig att framställa min forskning på ett tydligt och kortfattat vis men kanske också när det gäller hur mina ansökningar bedöms."

Marie Dacke – vinnare av Forskar Grand Prix 2012

"För det första lär man sig mycket om presentationsteknik och utvecklas som föreläsare och estradör. För det andra finns det chans att ens forskningsfrågor uppmärksammas och får en större spridning än vad en forskningsartikel kan ge."

Andreas Ohlin – vinnare av Forskar Grand Prix 2013

"Efter vinsten överraskades jag av det stora intresset för min vetenskapliga gärning – dels från media och allmänheten, men kanske framför allt från yrkeskåren."

Michael Braian – vinnare av Forskar Grand Prix 2014

Genom att ställa upp i Forskar Grand Prix får du råd om och hjälp att ta fram en kortpresentation om din forskning på max fyra minuter. Denna har du sedan användning för i många olika sammanhang utanför tävlingen. Som forskare behöver du kunna kommunicera med många olika målgrupper du möter under din karriär: finansörer, företagare, skolelever, politiker, journalister och – inte minst – andra forskare. Att kunna förklara sin forskning på ett enkelt och lättförståeligt sätt ökar dina chanser till dialog med de olika målgrupperna. Målet är att de ska kunna ställa frågor efter att du väckt deras intresse. Då öppnar du upp för ett samtal där du kan bygga på med alltmer komplexitet utifrån deras intressen. På så sätt får du mer återkoppling på din forskning, du möter nya frågor du kanske inte tänkt på tidigare, du tvingas tänka efter vad kärnan i forskningen är – vilket sammantaget leder till ökad kvalitet på din forskning!

Hur gör man sin presentation?

"När man som forskare ställer upp i FGP är det bra om presentationen om ens forskning svarar på två frågor, varför behövs den här forskningen, och vad har den lett till för resultat?"

Andreas Ohlin – vinnare av Forskar Grand Prix 2013

"Det ska vara vetenskapligt korrekt, underhållande och engagerande, snyggt framfört och varenda ord måste vara laddat. Med orden ska du måla en berättelse!"

Marie Dacke – vinnare av Forskar Grand Prix 2012

"Plocka bort din akademiska hjärnhalva – försök förklara din forskning utan den! Då förstår du hur lite du egentligen kan om din forskning. Men bli inte frustrerad; se det som en utmaning."

Michael Braian – vinnare av Forskar Grand Prix 2014

Hur mycket kan man berätta om sin forskning på fyra minuter? Blir det inte väldigt förenklat? Det handlar inte så mycket om förenkling som att försöka berätta så effektivt som möjligt. Målet är nämligen inte att din publik ska lära sig allt om din forskning, de ska vilja ställa frågor efter att du väckt deras intresse!

Du måste utforma presentationen på egen hand. Du kommer att få hjälp och återkoppling av professionella coacher – kommunikatörer, skådespelare, retorikexperter – men du själv måste äga och stå för materialet. Räkna med att du måste lägga ner en hel del tid på din presentation. Det tar mycket längre tid att förbereda något kort än att förbereda en timmes föreläsning.

Tidtagningen i tävlingen kommer att vara mycket noggrann och du behöver därför öva dig på hålla tiden. Skriv ett manus (obs! talspråk!) och håll dig till det. Det betyder inte att du ska läsa innantill, men det blir mycket lättare att ändra i presentationen om du har full koll på när du säger vad. Det är även bra om du övar din presentation så mycket som möjligt inför personer som inte är dina forskarkollegor. Be dem återberätta din presentation. Då får du en bra återkoppling på hur mycket de har förstått.

Det finns många sätt att utforma en bra presentation. Några grundläggande frågor man kan arbeta från är:

- Vad är den centrala frågan?
- Vilken är den vetenskapliga utmaningen?
- Vilka är de samhälleliga perspektiven eller grunden för forskningen?
- Hur är forskningen relevant i vardagen för ”vanligt folk”/de flesta människor?

Målgrupp

Som mottagare kan man föreställa sig en gymnasieelev, 17 år gammal. Det brukar innebära att man lägger sig på en nivå som de flesta i publiken kan förstå och ta till sig.

Innehåll

När det gäller upplägget av presentationen är det viktigt att inledningsvis fånga publikens uppmärksamhet. Det gäller att hitta något som alla kan relatera till, en bra fråga, en fras som får publiken att hoppa till eller ett ord som väcker nyfikenhet. Inledningar som ”Har ni tänkt på...?”, ”Har ni undrat varför...?” kan ge uppslag. Du bör sedan hinna berätta vad du forskar om, *resultat*, *problem- och frågeställning* samt *metodik* (ungefär i den ordningen!)

Utformning

- Prata hellre i ”jag”-perspektiv hellre än ”vi”, ”min forskargrupp”, osv. Publiken är intresserad av dig och vad DU har gjort. Möjligen kan man säga; ”jag och mina kollegor”, eller dylikt.
- Rensa bort facktermerna! Ofta finns andra ord eller omskrivningar att använda för att förklara vad du gör. EN fackterm kan möjligen hinna förklaras om det är nödvändigt för att förstå forskningen.
- Använd gärna liknelser och anekdoter, och sätt in forskningen i ett sammanhang.

Framförande

Våga vara personlig! Har du särskilda talanger, något speciellt intresse eller en hobby som kan vara till nytta i presentationen? Kan du utnyttja klädsel, speciella attribut eller dylikt? Publiken vill se din personlighet komma fram i presentationen.

Övrigt att tänka på och ta upp

- Om bilder används, är det lämpligt att ha så få som möjligt – och lite text. Använd hellre bra fotografier eller teckningar som illustrerar och väcker associationer än text. Tänk på att alla bilder som används måste vara upphovsrättsfria.
- Testa gärna presentationen på kollegor från andra forskningsområden, vänner och familj för att få feedback. På så sätt blir det tydligare för dig vad som fungerar och inte. Ju fler gånger du övar presentationen, desto bättre blir den.
- Ibland kan forskningen innehålla känsliga ämnen och ord. Det är svårt att ge generella råd men undvik särskilt värdeladdade ord.

Länkar för inspiration

<http://forskargrandprix.se>, för information om tävlingen och information om tidigare presentationer

<http://urplay.se>, sök på ”forskar grand prix” för att se förra årets finalpresentationer

<http://www.ted.com>, klicka på ”most viewed” för att se Hans Rosling, Jill Bolte Taylor, m.fl.

<http://vimeo.com>, <http://youtube.com>, sök på ”forsker grand prix” för framförda presentationer i Danmark/

Bli ännu bättre på att presentera din forskning. Här förklarar Vetenskapsrådets generaldirektör, Forskning & Framstegs chefredaktör samt forskare från Karolinska institutet varför just DU ska vara med:

<https://youtu.be/c3-AGqJT3YE>

